

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A csődeljárás a gyakorlatban

Szerzők:

Spiegelbergerné dr. Pofonka Mariann és dr. Paisné dr. Kolozsvári Ágnes

Lezárás:

Budapest, 2023. február 26.

Bevezetés

A hétköznapi élet nem tesz különbséget a csődeljárás és a felszámolási eljárás között. A két eljárástípust a köznyelv szinonimaként használja, pedig azok jogi szempontból eltérnek egymástól függetlenül attól, hogy közöttük több hasonlóságot, átfedést találhatunk.

Való igaz, hogy a jogalkotó mindkét eljárástípust egy jogszabályban, mégpedig a többször módosított, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényben (a továbbiakban: Cstv., csődtörvény) szabályozza, azonban mégis két önálló eljárást kell megkülönböztetni. Közöttük az összefüggést csak az adja, hogy a csődeljárás sikertelensége - a csődegyezség nem jön létre, vagy a megkötött csődegyezséget a bíróság nem hagyja jóvá és az eljárást megszünteti - maga után vonja a felszámolási eljárást.

Az, hogy két külön eljárástípusról beszélünk, több szempont alapján is megállapítható. Egyrészt ilyen az eljárások csődtörvényben meghatározott célja. A Cstv. 1. § (2) bekezdése szerint a csődeljárás olyan eljárás, amelynek során az adós - a csődegyezség megkötése érdekében - fizetési haladékot kap, és csődegyezség megkötésére tesz kísérletet. Ezzel szemben a felszámolási eljárás a Cstv. 1. § (3) bekezdése alapján egy olyan eljárás, amelynek célja, hogy a fizetésképtelen adós jogutód nélküli megszüntetése során a hitelezők e törvényben meghatározott módon kielégítést nyerjenek.

A két eljárás közötti alapvető különbség tehát az, hogy amíg a csődeljárás célja az adós gazdálkodó szervezet fennmaradása, továbbműködése és ennek érdekében a hitelezőkkel történő egyezségkötés, addig a felszámolási eljárások zöme az adós gazdálkodó szervezet jogutód nélküli megszűnését eredményezi a hitelezői igények csupán kis százalékban történő megtérülése mellett. Természetesen a törvény lehetővé teszi a felszámolási eljárásban is a hitelezőkkel történő egyezségkötést és így az adós társaság fennmaradását, azonban a gyakorlatban nem ez a jellemző befejezési formája a felszámolási eljárásnak.

Elmondható tehát, hogy amíg a csődeljárás egy reorganizációs jellegű eljárás, addig a felszámolás - bizonyos kivételtől eltekintve - egy likvidációs célú eljárás.

Azt, hogy két különböző eljárásról beszélünk, az eljárás kezdeményezésére jogosultak köre is szemlélteti, ahogy a különbözőségüket mutatja az is, hogy más a hitelező fogalma a csődeljárásban és más a felszámolási eljárásban. A csődeljárás tekintetében a hitelező fogalma tágabb kategória. A Cstv. 3. § (1) bekezdés c) pont ca) alpontja szerint csődeljárásban és a felszámolási eljárásban - a felszámolás kezdő időpontjáig - hitelező az, akinek az adóssal szemben jogerős és végrehajtható bírósági, véglegessé vált és végrehajtható hatósági határozaton vagy más végrehajtható okiraton alapuló, nem vitatott vagy elismert, lejárt pénz- vagy pénzben kifejezett vagyoni követelése van. Ugyanakkor a csődeljárásban hitelezőnek minősül a ca) alpontban foglaltakon kívül az is, akinek az adóssal szemben vitatott, vagy a csődeljárás alatt esedékké vált pénz- vagy pénzben kifejezett vagyoni követelése van, és a követelést a vagyonfelügyelő nyilvántartásba vette, de az is, akinek az adóssal szemben olyan jövőben lejáró, pénz- vagy pénzben kifejezett, létező vagyoni követelése van, amely szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésből jogszerűen ered, és amely a hitelező által már teljesített termékértékesítéshez, szolgáltatás teljesítéséhez, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír-, tulajdonosi részesedést jelentő befektetés értékesítéséhez, kölcsönnyújtáshoz vagy előlegfizetéshez kapcsolódik, és ezt a hitelezői követelést a vagyonfelügyelő nyilvántartásba vette. Ezzel szemben a felszámolási eljárásban a felszámolás kezdő időpontja után hitelező mindenki, akinek az adóssal szemben pénzkövetelése vagy pénzben kifejezett vagyoni követelése van, és azt a felszámoló nyilvántartásba vette.

Különbözik továbbá a két eljárás a fizetéseképtelenségi szakértő megnevezését tekintve is, ugyanis a csődeljárásban a bíróság által kirendelt szakértő a vagyonfelügyelő, míg a felszámolási eljárás során ez a személy a felszámoló. Mindkét fizetéseképtelenségi szakértőt a bíróság rendeli ki, ami mind a felszámolási, mind pedig a csődeljárás során egy, a felszámolók névjegyzékében szereplő cég, amely azután az ügy tényleges lefolytatására egy-egy természetes személyt, „biztos”-t bíz meg. A két

eljárás a fizetéseképtelenségi szakértő megnevezésén túl azok hatáskörébe tartozó feladatok alapján is különbözik - bár átfedések természetesen vannak -, ahogy abban is különböznek egymástól, hogy a csődeljárás során az adós, illetve vezető tisztségviselője a vagyongfelügyelő mellett, vele együttműködve tevékenykedik, addig a felszámolási eljárásban, annak kezdő időpontját követően az adós képviselőjében néhány kivétellel a felszámoló jár el.

A csődeljárás gyakorlati tapasztalatainak részletezése előtt említést érdemel egy további nemperes eljárás, amely a felszámolási eljáráshoz, illetve a sikertelen csődeljáráshoz hasonlóan a gazdálkodó szervezet megszüntetését eredményezi. Ez az eljárás a végelszámolás, melynek eljárási szabályait a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (továbbiakban: Ctv., cégtörvény) határozza meg egy külön fejezetet szentelve ennek az eljárástípusnak. Ugyanúgy, ahogy a csődeljárás és a felszámolási eljárás, úgy a csődeljárás és a végelszámolási eljárás között is találunk hasonlóságot, párhuzamot. A végelszámolási eljárás célja, hogy a társaság meglévő vagyonából kiegyenlítsék annak tartozásait, a fennmaradó vagyont pedig felosszák a tulajdonosok között. A csődeljárás célja szintén a hitelezői igények kielégítése, azonban amíg a végelszámolás során a gazdálkodó szervezet nem fizetéseképtelen, tehát a kötelezettségeit esedékességkor maradéktalanul tudja teljesíteni, addig a csődeljárás hatálya alatt álló cég átmenetileg ugyan, de likviditási problémával küzd. Vagyis a tartozásait esedékességkor nem tudja kiegyenlíteni és ezért válik szükségessé a hitelezőkkel történő tárgyalás, egyezkedés. Abban az esetben azonban, ha a csődeljárás sikerrel zárul, akkor a végelszámolási eljárás kimenetelével szemben a gazdálkodó szervezet elkerüli a teljes fizetéseképtelenséget és ezzel összefüggésben a jogutód nélküli megszűnést. Amennyiben azonban a csődegyezés nem jön létre, vagy az a jogszabályoknak nem felel meg, sor kerül az adós felszámolására és így a gazdasági életből történő likvidálására, jogutód nélküli megszüntetésére ugyanúgy, mint a végelszámolási eljárás alatt álló társaság esetében. Ugyanakkor előfordulhat olyan eset is, amikor a végelszámolás alatt álló cég vagyona mégsem nyújt fedezetet a bejelentett hitelezői követelések kiegyenlítésére. Ebben az esetben, ha a végelszámoló azt állapítja meg, hogy a cég vagyona a követelések fedezetére nem elegendő - és a tagok a hiányzó összeget 30 napon belül nem fizetik be - köteles felszámolási eljárást kezdeményezni. Az említett három eljárás közötti hasonlóságot mutatja, hogy mindhárom esetében

van egy ún. szakértő, akinek a feladata az adott eljárás lebonyolítása. Ez a személy, szervezet a végelszámolás során a végelszámoló, a csődeljárásban a vagyonfelügyelő, míg a felszámolási eljárásban a felszámoló. A különbség a három „szakértő” között az, hogy a végelszámoló természetes személy, akár a társaság vezető tisztségviselője is lehet, ezzel szemben mind a vagyonfelügyelő, mind pedig a felszámoló kizárólag erre a tevékenységre feljogosított, a felszámolók névjegyzékében nyilvántartott gazdasági társaság lehet. További különbség a három eljárás között, hogy amíg a csődeljárás és a felszámolási eljárás a bíróság (csőd- és felszámolási csoport) aktív közreműködésével zajlik, addig a végelszámolás során a cégbíróság tevékenysége csupán deklaratív jellegű.

Ezen alapvetések után térjünk át cikkünk fő témájára és tekintsük át a csődeljárás gyakorlati kérdéseit.

1. A csődeljárás kezdeményezése

Ahogy arra a bevezető utalt a csődeljárás és a felszámolási eljárás közötti egyik lényegi különbség, hogy amíg a felszámolási eljárás kezdeményezésére az adós gazdálkodó szervezeten kívül többek között a hitelező is jogosult, addig csődeljárást kizárólag az adós kezdeményezhet önmaga ellen, arra sem a hitelező, sem más személy, szervezet nem rendelkezik jogosultsággal.

A csődeljárás lefolytatása az adósnak a kérelem benyújtása napján bejegyzett magyarországi székhelye szerint illetékes törvényszék hatáskörébe és kizárólagos illetékességébe tartozó nemperes eljárás, kivéve, ha arra a bíróságnak területi fizetéseképtelenségi eljárásént a Cstv. 6/H. § szerint hatásköre és illetékessége van.¹ Ugyancsak kivétel az általános illetékességi szabály alól, hogy az adós székhelyének a korábitól eltérő cégbíróság illetékességi területére történő áthelyezése esetén a székhelyváltás bejegyzését követő 180 napig kizárólag a korábban bejegyzett székhely szerinti illetékes bíróság előtt kezdeményezhető csődeljárás. Amennyiben pedig az adós ellen felszámolási

¹ 1991. évi XLIX. tv. 6. § (1) bek.

eljárást kezdeményeztek, de a fizetésektelenség megállapításáról és a felszámolás elrendeléséről a bíróság még nem hozott elsőfokú végzést, az adós csődeljárás iránti kérelmet csak ennél a bíróságnál nyújthat be.² Abban az esetben tehát, ha az adós a kérelmét a hivatkozott kivételektől eltekintve nem az illetékes bírósághoz nyújtja be, az a kérelem visszautasításával jár, áttételnek nincs helye.

[2]

Előfordul a gyakorlatban, hogy ugyanazon adóssal szemben csődeljárás és felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelem is érkezik a bírósághoz akár egyidőben, de egymástól függetlenül, akár időben egymástól elkülönülve. A két eljárás közül a csődeljárás élvez elsőbbséget, a csődeljárás nevezhető „erősebb” eljárásnak. Ilyen esetben a bíróságoknak az alábbiak szerint kell eljárniuk. Amennyiben a csődeljárás iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg vagy azt követően az adós ellen felszámolási eljárás megindítására irányuló kérelem érkezik, a bíróság a felszámolási kérelem elbírálását a csődeljárás elrendeléséig, illetve a csődeljárás iránti kérelem elutasításáig (visszautasításáig) felfüggeszti. Abban az esetben, ha a felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelem a csőd kérelem benyújtása előtt érkezett a bíróságra, és a felszámolási eljárásban még nem hozták meg a felszámolást elrendelő végzést, vagy ha felszámolási kérelem a csőd kérelem benyújtása után, de még a csődeljárás elrendelése (moratórium) előtt érkezik a bíróságra, akkor a felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelem elbírálását a bíróság szintén a csődeljárás elrendeléséig, illetve a csődeljárás iránti kérelem elutasításáig (visszautasításáig) felfüggeszti.³ Abban az esetben pedig, ha a csődeljárás már elrendelésre került, a felszámolási eljárásokat a bíróság soron kívül, hivatalból megszünteti, míg a csődeljárás elrendelését követően benyújtott felszámolás iránti kérelmeket elutasítja.⁴ 2018. január 1. napjától az elutasítás szó helyett a megfogalmazás helyesen a visszautasítja kifejezés. [2]

A csődeljárás lefolytatása iránti kérelmet az adós vezetője nyújthatja be a bírósághoz elektronikus úton, formanyomtatvány segítségével, melynek során a jogi - ügyvédi vagy jogtanácsosi - képviselőt

² 1991. évi XLIX. tv. 6. § (1a) bek.

³ 1991. évi XLIX. tv. 9. §

⁴ 1991. évi XLIX. tv. 10. §

kötelező. Fő szabály szerint a jogi képviselő csak a kérelem előterjesztésekor kötelező, azonban célszerű annak fenntartása az eljárás egésze során. Fontos szabály, hogy az adós ellen egyszerre csak egy csődeljárás indítható és nem nyújtható be a kérelem, amennyiben szerkezetátalakítási eljárása van folyamatban, vagy a szerkezetátalakítási eljárás során a bíróság által jóváhagyott - hitelezői osztályokon átívelő kényszeregyezségi hatállyal jóváhagyott - szerkezetátalakítási terv végrehajtásának időtartama még nem zárult le. Nem nyújtható be csődkérelem akkor sem, ha annak benyújtását megelőzően olyan szerkezetátalakítási eljárás volt folyamatban, amelyben az adós moratóriumot kapott, és a szerkezetátalakítás megkezdésétől számított egy év még nem telt el, de akkor sem, ha az adós ellene csődeljárás van folyamatban, vagy felszámolás iránti kérelmet nyújtottak be ellene és a felszámolás elrendeléséről már meghozták az elsőfokú végzést.⁵ [2]

Mindezeket túl nincs lehetősége az adósnak csődeljárás lefolytatása iránti újabb kérelmet benyújtani addig, amíg a korábbi csődeljárás elrendelésének időpontjában fennállt, illetve annak során keletkezett hitelezői igény kielégítésre nem került, és a korábbi csődeljárás jogerős befejezésének közzétételétől számítva két év még nem telt el. Akkor sem nyújtható be újabb csődkérelem, ha a korábbi csődeljárás iránti kérelmet a bíróság a Cstv. 9. § (4) bekezdésében foglaltak szerint hivatalból elutasította, és az erről szóló jogerős végzés közzétételétől számítva egy év még nem telt el, illetve amíg a szerkezetátalakítási tervben a terv végrehajtására meghatározott időtartam le nem telt.⁶ [2]

A csődtörvény azt is pontosan meghatározza, hogy a csődeljárás lefolytatása iránti kérelemnek mit kell tartalmaznia, ahhoz milyen mellékleteket kell az adósnak csatolnia. Ebből pedig az következik, hogy a csődeljárás lefolytatása iránti kérelem tekintetében a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp) keresetlevél tartalmára vonatkozó szabályait nem kell alkalmazni.

A csődeljárás ugyanúgy, mint az egyéb bírósági eljárások, illetékköteles, annak mértéke 50.000 forint, mely összeg megfizetésén és annak igazolásán túl, a 25.000 forint összegű közzétételi költségtérítés

⁵ 1991. évi XLIX. tv. 7. §

⁶ 1991. évi XLIX. tv. 7. §

megfizetését is igazolni kell. Mind az eljárási illeték, mind a közzétételi díj megfizetése elektronikus úton és kétféle módon történhet. Egyrészt az ún. EFER (Bírósági Fizetési Portál) rendszeren keresztül bankkártyával, másrészt a Magyar Államkincstár útján átutalással. Az utóbbi esetben az eljárási illeték megfizetése az illetékes törvényszék eljárási illeték számlaszámára, míg a közzétételi költségtérítés teljesítése az Igazságügyi Minisztérium meghatározott számlájára történik.

Abban az esetben, ha a csődkérelem formailag megfelelő, tehát annak azonnali visszautasítására nem kerül sor, akkor a bíróság a kérelem beérkezését követő egy munkanapon belül intézkedik a kérelemnek és az adóst megillető azonnali, ideiglenes fizetési haladéknak a Céglönlönyben történő közzétételéről. Az ideiglenes moratórium közzététele azonban nem azonos a csődeljárás elrendelésével, mivel a csődkérelem részletes áttanulmányozása az ideiglenes fizetési haladék közzététele iránti intézkedés megtételét követően történik és annak eredményeként még sor kerülhet a kérelem visszautasítására. Abban az esetben, ha a kérelemből rögtön kiderül, hogy az érdemi elbírálásra alkalmatlan, azt azonnal vissza lehet utasítani, így ebben az esetben ideiglenes fizetési haladék közzétételére sem kerül sor. Ilyen eset például az eljárási illeték megfizetése igazolásának a hiánya.

Majd miután a bíróság a formailag megfelelő kérelem alapján megtette intézkedését az adós kérelme és az ideiglenes fizetési haladék közzététele tárgyában, akkor - a kérelem beérkezésétől számított 5 munkanapon belül - megvizsgálja a kérelmet és hiánypótló felhívást bocsát ki, melynek nem teljesítése a kérelem visszautasítását eredményezi. Visszautasítására azonban nem csupán hiányosság, illetve a hiány nem pótlása okán kerülhet sor. A bíróság ugyanis a kérelmet visszautasítja akkor is, ha nincs meg a Cstv. 8. § (1) bekezdésében említett legfőbb szerv előzetes egyetértése, vagy a korábbi csődeljárás elrendelésének időpontjában fennállt, illetve annak során keletkezett hitelezői igény kielégítése nem történt meg, de akkor is, ha a korábbi csődeljárás jogerős befejezésének közzétételétől számítva két év még nem telt el, vagy az adós ellen belföldön más bíróság előtt csődeljárás van folyamatban, vagy az adós ellen felszámolási eljárás indult, és a felszámolás elrendeléséről már végzést hoztak. Visszautasítási ok az is, ha a csődeljárás iránti kérelmet megelőző egy éven belül az adós már adott be ilyen kérelmet, amelyet a bíróság visszautasított, és az erről

szóló jogerős végzés közzétételétől számítva egy év még nem telt el.⁷ Itt kell megjegyezni, e jogszabályi rendelkezésből az következik, hogy az ismételt csődkérelem előterjesztését tiltó szabály csak olyan csődkérelem esetén szolgálhat visszautasítási okként, melyet megelőzően a bíróság a korábbi csődkérelmet azonnal nem utasította vissza, és intézkedett az ideiglenes fizetési haladék közzétételéről. A bíróságnak ugyanis csak azokban az esetekben kell a jogerős visszautasító döntés közzétételéről gondoskodnia, amelyekben az ideiglenes fizetési haladék is közzétételre került. Ennek hiányában a Cstv. 9. § (4) bekezdés g) pontjában írtak alkalmazhatósága fel sem merülhet. Erre mutatott rá a Fővárosi Ítéltábla a 12.Cspkf.43.926/2022/5. számú döntésében. Ugyancsak a kérelem visszautasítását eredményezi, ha az adós szerkezetátalakítási eljárást, illetve reorganizációs eljárást indított, vagy az adós korábban olyan szerkezetátalakítási eljárást vagy reorganizációs eljárást indított, amellyel összefüggésben a szerkezetátalakítási tervet, illetve a reorganizációs tervet a bíróság jogerősen jóváhagyta, de az annak végrehajtására meghatározott időtartam még nem telt el. A csődeljárás iránti kérelmet visszautasító végzés ellen fellebbezésnek van helye, melynek határideje 8 nap azzal, hogy a határidő elmulasztása esetén igazolásnak nincs helye.⁸ [2] [4]

Amennyiben a csődkérelem alapján a bíróság intézkedett az ideiglenes fizetési haladék közzététele iránt, az a kérelem visszautasítása esetén a jogerős végzés közzétételével szűnik meg.⁹ [2]

A Cstv. a kérelem visszautasítása estében - hasonlóan a Pp-hez - biztosítja a kérelem joghatásainak fennmaradását. Erre azonban csupán egy esetben van lehetőség, mégpedig akkor, ha a bíróság a kérelmet a hiánypótlási felhívás nem teljesítése vagy a kérelem ismételt hiányos előterjesztése okán utasította vissza és az adós a visszautasító végzés közlésétől számított 15 napon belül a kérelmét szabályszerűen újra előterjeszti. [2]

⁷ 1991. évi XLIX. tv. 9. §

⁸ 1991. évi XLIX. tv. 9. §

⁹ 1991. évi XLIX. tv. 9. §

2. A csődeljárás megindulása, menete

Amennyiben a csődeljárás iránti kérelmet a bíróság nem utasítja vissza, akkor 15 napon belül végzést hoz a csődeljárás elrendeléséről és a vagyonfelügyelő kirendeléséről, valamint haladéktalanul intézkedik a végzés Céglépcsőben történő közzétételéről. Ezt követően az adós gazdálkodó szervezet neve mellett a teljes név használata esetén a „csődeljárás alatt”, míg a rövidített név használata esetén a „cs.a.” toldatot fel kell tüntetni.¹⁰ [2]

Az eljárás ezen szakasza a fizetési haladék, másnéven moratórium szakasza. Célja a csődvagyon megőrzése a hitelezőkkel kötendő egyezség érdekében, melynek időtartama alatt tartózkodni kell minden olyan intézkedéstől, amely a haladék célját meghiúsítja. A moratórium nem szünteti meg az adós és a hitelezői közötti jogviszonyok alapján fennálló jogokat és kötelezettségeket, azonban annak időszaka alatt az adósnak a Cstv. 11. §-ban meghatározott privilegizált követelések (pl.: munkabérek, követelések és a bérjellegű egyéb juttatásokra vonatkozó követelések, az ezeket terhelő adók és más közterhek, a végkielégítés, tartásdíj, életjáradék, kártérítési járadék, sérelemdíj, a villamosenergia- és földgázellátásért fizetendő díjak) kivételével nem kell megfizetnie az esedékes tartozásait. A fizetési haladék a közzétételt követő 180. napot követő második munkanap 0 óráig tart, kivéve, ha a vagyonfelügyelő által ellenjegyzett jegyzőkönyvi határozat alapján a bíróság végzést hoz a fizetési haladék meghosszabbításáról a csődeljárás kezdő időpontjától számított legfeljebb 240 napig. Erre abban az esetben kerülhet sor, ha az adós a kérelemhez a szavazati joggal rendelkező hitelezőktől a biztosított és a nem biztosított hitelezői osztályokban egyaránt, a követelésekre vonatkozóan az igenlő szavazatok többségét külön-külön megkapta. A fizetési haladék teljes időtartama azonban a meghosszabbítással együtt sem haladhatja meg a csődeljárás kezdő időpontjától számított 365 napot. A fizetési haladéknak a csődeljárás kezdő időpontjától számított 365 napig történő meghosszabbításához a 240 napig történő meghosszabbítástól eltérően már más - szigorúbb - szavazati arányra van az adósnak szüksége. A moratóriumnak a törvény által biztosított maximális időtartamig történő meghosszabbítására ugyanis csak akkor kerülhet sor, ha ehhez az adós a szavazati joggal

¹⁰ 1991. évi XLIX. tv. 10. §

rendelkező hitelezőktől a biztosított és a nem biztosított hitelezői osztályokban egyaránt, a követelésekre vonatkozóan a szavazatok kétharmadát külön-külön megkapta. Amennyiben az adós és a hitelezők a fizetési haladék meghosszabbításáról döntenek, a döntést jegyzőkönyvi határozatba kell foglalni és azt a vagyonfelügyelő ellenjegyzésével látja el. Ezután a vagyonfelügyelő ezt a jegyzőkönyvi határozatot, a közzétételi kérelmet, a hitelezői követelésekről készített nyilvántartást, a hitelezőkkel folytatott tárgyalás (tárgyalások) jegyzőkönyveit, a hitelezők nyilatkozatait a fizetési haladék meghosszabbítására vonatkozó hozzájárulásukról megküldi a bíróságnak, legkésőbb a 180 napos határidő, illetve a meghosszabbított fizetési haladék határidejének leteltét megelőző 15. munkanapon. A bíróság a fizetési haladék meghosszabbításáról 5 munkanapon belül dönt, mely végzés ellen külön fellebbezésnek nincs helye. A fizetési haladék meghosszabbításáról szóló bírósági végzés is a Céglözlöny honlapján kerül közzétételre a fizetési haladék letelte előtt, szintén napi feltöltéssel, minden nap 0 órakor. Abban az esetben azonban, ha a fizetési haladék meghosszabbítására nem kerül sor, erről a vagyonfelügyelő szintén köteles a bíróságot értesíteni, aki az értesítés alapján, annak beérkezését követő 5 munkanapon belül a csődeljárást megszünteti és rendelkezik a fizetési haladéknak a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételi napját követő második munkanap 0 óráig történő meghosszabbításáról.¹¹ [2]

A csődeljárás megindulását követően kerül sor a hitelezői igények bejelentésére, nyilvántartásba vételére és besorolására. Ennek érdekében az adós a hitelezőit a csődeljárás kezdő időpontját követő 5 munkanapon belül közvetlenül is értesíti, továbbá országos napilapban, valamint, ha ilyennel rendelkezik a honlapján is felhívja követeléseiknek a csődeljárás közzétételétől számított 30 napon belül történő bejelentésére.¹² Nagyon fontos szabály, hogy kizárólag az a hitelezői igény vehető nyilvántartásba, amelyet a hitelező mind az adósnak, mind pedig a vagyonfelügyelőnek bejelent a nyilvántartásba vételi díjnak a vagyonfelügyelő pénzforgalmi bankszámlájára történő megfizetésével egyidejűleg. A hitelezői igény után fizetendő nyilvántartásba vételi díj összege a követelés 1%-a, de legalább 5000 és legfeljebb 100 000 forint. Amennyiben a hitelező az igényét csak az adósnak, vagy csak a vagyonfelügyelőnek jelenti be, az a követelés nyilvántartásba vételének elutasításával jár. Az igénybejelentési harmincnapos határidő a csődeljárás elrendeléséről szóló bírósági végzés közzététele

¹¹ 1991. évi XLIX. tv. 18. §

¹² 1991. évi XLIX. tv. 12. §

napjával kezdődik, azaz a közzététel napját bele kell számítani a határidőbe, mivel a közzétételre a Céglőzönyben minden nap 0 órakor kerül sor. Abban az esetben, ha az igénybejelentési határidő utolsó napja munkaszüneti napra esik, a következő munkanap még beleszámít a harmincnapos határidőbe. [2] [3]

A hitelezői igények bejelentésére nyitva álló határidő anyagi jogi határidő, ahogy arra a Kúria a Gfv.VI.30.244/2022/3. számú döntésében rámutatott. Ez azt jelenti, hogy az igénybejelentésnek legkésőbb az igénybejelentési határidő lejártáig meg kell érkeznie mind az adóshoz, mind a vagyonfelügyelőhöz. A határidő elmulasztásának következménye alól nem mentesíti a hitelezőt az a tény, hogy az igénybejelentését a határidő utolsó napján postára adta. Az igénybejelentés elmulasztása nem jár a követelés megszűnésével, azonban azt a következményt vonja maga után, hogy a hitelező a csődegyezés megkötésében nem vehet részt, az egyezés hatálya nem terjed ki rá. A bejelentési határidő elmulasztása miatt nyilvántartásba nem vett igény jogosultja az adóssal szemben a követelését nem érvényesítheti egy kivétellel. A más által kezdeményezett felszámolási eljárásban ugyanis a még el nem évült követelését bejelentheti azzal, hogy késedelmi kamatot, késedelmi pótlékot, továbbá pótlék és bírság jellegű követelést a felszámolási eljárásban sem lehet érvényesíteni. [3] [5]

A hitelezői igények besorolási sorrendje a csődeljárásban a felszámolási eljárással szemben nem kielégítési sorrend. Kizárólag arra szolgál, hogy megállapítható legyen a hitelezők szavazati joga és a szavazáshoz a hitelezői osztálya. A hitelezők és az adós megállapodása fogja megállapítani, hogy ki és milyen mértékben kap kielégítést. [3]

A hitelezői igények besorolási osztályai a következők:

a) moratórium alá nem eső követelések

b) a határidőben, nyilvántartásba-vételi díj megfizetésével bejelentett biztosított és nem biztosított követelések, ezen belül külön-külön

ba) elismert vagy nem vitatott követelések

bb) vitatott követelések

bc) az olyan követelések, melyek jogosultjában az adós legalább többségi befolyást biztosító részesedéssel rendelkezik, vagy amelynek jogosultja olyan természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amely az adós kizárólagos vagy többségi befolyással rendelkező tulajdonosa, vagy olyan gazdálkodó szervezet, amely az adóssal együtt elismert vagy tényleges vállalatcsoport tagja,

bd) olyan követelések, amelyek az adós által a csődeljárás iránti kérelem benyújtását megelőzően kevesebb mint 180 nappal megelőző tartozásátvállalásából erednek, vagy amelyek jogosultja olyan hitelező, aki, mint szerződéses engedményezővel szemben - a csődeljárás iránti kérelem benyújtását kevesebb mint 180 nappal megelőzően kötött engedményezési szerződésből eredően - érvényesít az adóssal szemben kezesi felelősségből eredő igényt, a kötelezett teljesítésének elmaradására tekintettel.¹³ [2]

A vitatott követelés vagy a követelés vitatott része vonatkozásában az adósnak a vagyonfelügyelő jóváhagyásával tartalékot kell képeznie vagy biztosítékot kell nyújtania a csődegyezség során. A tartaléknak olyan mértékűnek kell lennie, mint ami a hitelezőt akkor illetné meg, ha követelése nem vitatottként kerülne besorolásra. Ennek azonban szigorú feltétele, hogy a követelés jogosultja igényét bírósági úton vagy közigazgatási határozattal érvényesítse az adóssal szemben és ezt a vagyonfelügyelőnél igazolja, vagy ha a követelést egy másik követelés biztosítására büntetőeljárásban elrendelt zár alá vétel foganatosítása során lefoglalták, annak eredményeként a követelés összegét az adós a végrehajtói letéti számlára befizette, és a befizetésről szóló igazolást a vagyonfelügyelőnek bemutatta. A biztosíték összegének pedig olyan mértékűnek kell lennie, amely a követelés esedékessé válása esetén a hitelező igényének rendezését biztosítja.¹⁴ [2]

¹³ 1991. évi XLIX. tv. 12. §

¹⁴ 1991. évi XLIX. tv. 12. §

A szabályszerűen bejelentett hitelezői igényeket a vagyonfelügyelő - az adós bevonásával - veszi nyilvántartásba és sorolja be. Ezért van szükség arra, hogy a hitelezők a követelésüket mind az adós, mind pedig a vagyonfelügyelő számára bejelentsék. Ebből következően az a tény, hogy a hitelező az igényét csak a vagyonfelügyelőnek jelenti be, kérve annak az adós részére történő továbbítását az igénybejelentést nem teszi szabályszerűvé, ilyen esetben a vagyonfelügyelő a követelést elutasítja, mely intézkedés a hitelezők által kifogás keretében támadható, azonban az a csődtörvény egyértelmű szabályozása miatt nem lehet eredményes. A követelés nyilvántartásba vételének ugyanis szigorú feltétele, hogy azt mind a vagyonfelügyelő, mind pedig az adós részére be kell jelenteni, ahogy azt a Cstv. 10. § (2) bekezdés f) pontja előírja. (Fővárosi Ítéltábla 12.Cspkhf.43.986/2022/2.) [6]

A csődtörvény a felszámolási eljáráshoz hasonlóan a csődeljárásban is biztosítja a kifogást, mint jogvédelmi eszközt. Az erre vonatkozó szabályokat a Cstv. 12. § (5) bekezdése és a 15. § (3) bekezdése tartalmazza. Az első eset a nyilvántartásba vett hitelezői igények besorolásával, összepszerúségével kapcsolatban biztosítja a kifogásolás lehetőségét, ideértve azt az esetet is, ha a vagyonfelügyelő nem a hitelező által bejelentett összegben veszi nyilvántartásba a követelést. Ezzel szemben a Cstv. 15. § (3) bekezdése szerinti kifogás intézménye a vagyonfelügyelő jogszabálysértő vagy a hitelezők, illetve más személy jogos érdekét sértő tevékenysége vagy mulasztása miatti jogvédelem. A két kifogás közötti különbség, hogy az utóbbi esetben a hitelezői igények nyilvántartásba vétele és besorolása nem sérelmezhető, annak tárgya kizárólag a vagyonfelügyelő egyéb jogszabálysértő tevékenysége vagy mulasztása lehet. E körbe tartozik - egyebek mellett - a vagyonfelügyelőnek a hitelezői igény nyilvántartásba vételének az elutasítása tárgyában hozott intézkedése. A két jogintézmény közötti nagyon fontos további különbség az előterjesztés határidejében is megmutatkozik. A hitelezői igények besorolásáról és összepszerúségéről az adóst és a hitelezőket haladéktalanul értesíteni kell azzal, hogy arra legalább 5 munkanapos határidővel észrevételt tehetnek. Az észrevétel tárgyában a vagyonfelügyelő három munkanapon belül dönt, és erről haladéktalanul köteles értesíteni a hitelezőt és az adóst, akik a vagyonfelügyelői döntésről történt tudomásszerzéstől számított 5 munkanapon belül nyújthatnak be kifogást a bírósághoz a vagyonfelügyelő besorolásra vonatkozó intézkedése ellen. Ezzel szemben a Cstv. 15. § (3) bekezdésében szabályozott kifogást a vagyonfelügyelő sérelmesnek ítélt tevékenységéről, mulasztásáról történt tudomásszerzéstől számított 8 munkanapon

belül lehet a bíróságnál előterjeszteni. Tehát a hitelezői igény besorolása és összezszerúsége miatti kifogás egy többlépcsős eljárás eredménye, szemben a vagyonfelügyelő egyéb sérelmes intézkedése vagy mulasztása okán előterjesztett kifogással. [2] Ugyanakkor a Kúria a Gfv.X.30.127/2012/9. számú végzésében irányadó jelleggel kimondta, hogy „a Cstv. 12. § (5) bekezdésében szabályozott kifogás, bár az eljárásra speciális rendelkezéseket is tartalmaz, mégis a Cstv. 15. § (3) bekezdésében található kifogás egy esetének tekintendő. A Cstv. 15. § (3) bekezdése tartalmazza tehát az általános szabályokat, melyhez képest a besorolással kapcsolatos kifogás különös szabályai a 12. § (5) bekezdésében találhatók”. [7]

A hitelezői igények nyilvántartásba vételét követően kerül sor az eljárás lényegére, azaz az egyezségi tárgyalás megtartására és a csődegyezés kötésének megkísérlésére. A csődeljárás alatt több egyezségi tárgyalás is tartható annak érdekében, hogy az eljárás elérje a célját. Garanciális szabály azonban, hogy az első egyezségi tárgyalást a csődeljárás kezdő időpontjától számított 90 napon belüli időpontra kell összehívni. Az egyezségi tárgyalásra a vagyonfelügyelőt és nyilvántartásba vett hitelezőket az adós közvetlenül is, míg az esetleges ismeretlen hitelezőket hirdetmény útján hívja meg, ezzel egyidejűleg a külföldi székhelyű, illetve külföldi lakóhellyel rendelkezőket kézbesítési megbízott igénybevételére is felhívja.¹⁵ Az egyezségi tárgyalásra a Cstv. 18. § (4) bekezdése szerint a vitatott igénnyel rendelkező hitelezők is elmehetnek, meghallgathatják az adós és a vagyonfelügyelő beszámolóját, azonban nem szavazhatnak. Az olyan egyezségi javaslattal szemben azonban, mely szerint a vitatott követelésük nincs megfelelően biztosítva, tiltakozhatnak előzetesen az adósnál és a szavazásra jogosult hitelezőknél a tárgyaláson, érveiket kifejtve, s ha ennek ellenére megkötik az egyezséget a szavazásra jogosult hitelezők, úgy a vitatott hitelezők nincsenek elzárva attól, hogy megfellebbezzék az egyezséget jóváhagyó végzést. [2]

A tárgyalás időpontját úgy kell kitűzni, hogy a vagyonfelügyelő a fizetési haladék-meghosszabbítás közzétételének kezdeményezésével kapcsolatos feladatainak eleget tudjon tenni. A tárgyalás időpontjáról a legfőbb szervet, az üzemi tanácsot, szakszervezetet is értesíteni kell. A meghívót és

¹⁵ 1991. évi XLIX. tv. 17. §

mellékleteit legalább 8 munkanappal a tárgyalást megelőzően kell a meghívottaknak eljuttatni, a hirdetményt pedig a fizetési haladék közzétételétől számított 8 munkanapon belül két országos napilapban kell közzétenni, egyben az adós gazdálkodó szervezet honlapján is (ha van honlapja) közzé kell tenni. Ennek elmulasztása esetén a bíróság pénzbírságot szabhat ki, melynek összege 100 000 forinttól 2 000 000 forintig terjedhet és elrendeli, hogy a vagyonfelügyelőt az adós gazdálkodó szervezetben együttes cégjegyzési és a pénzforgalmi számlák felett együttes rendelkezési jog illesse meg.¹⁶ Ez a szankció azonban nem szünteti meg azt a kötelezettséget, hogy a törvényben írt formai követelményeket be kell tartani, mert ennek garanciális következményei vannak. Az együttes cégjegyzési jog és a pénzforgalmi számlák feletti együttes rendelkezési jog vagyonfelügyelő részére történő biztosítása a szabálytalanul összehívott csődegyezségi tárgyalást nem teszi szabályossá. A csődeljárás során bármilyen joghatás kiváltására alkalmas határozat meghozatala, vagy megállapodás megkötése, csak szabályszerűen összehívott egyezségi tárgyaláson történhet. Ebből következően a jogszabály megsértésével összehívott egyezségi tárgyaláson létrejött csődegyezés nem tekinthető a jogszabályoknak megfelelően létrejöttnek, ezért az nem hagyható jóvá, ahogy arra a Kúria a Gfv.VII.30.311/2015/5. számú döntésében rámutatott. [3] [8]

A csődtörvény pontosan meghatározza az egyezségi tárgyalásra szóló meghívó tartalmát és az ahhoz csatolandó mellékleteket is. E garanciális szabályok az egyezés jóváhagyására kihatással lehetnek, mivel csak a szabályszerűen összehívott csődegyezségi tárgyaláson köthető szabályos csődegyezés. A tárgyalásra szóló meghívóhoz egyebek mellett csatolni kell az előzetes egyezségi javaslatot, amelynek azért van fontos szerepe, hogy a feleknek legyen tárgyalási alapja, az egyezségi tárgyaláson úgy tudjanak részt venni, hogy már tudják miről fognak egyezkedni.

Az egyezségi tárgyaláson a hitelezők személyesen vagy képviselőjük útján vehetnek részt. A képviselőknek a tárgyaláson e minőségüket a vagyonfelügyelő számára is igazolniuk kell.¹⁷ Ez azonban nem jelenti kizárólag a fizikai jelenléteket, az lehet elektronikus úton való jelenlét is. „Amennyiben az adós biztosítja a Csődtörvényben írt feltételek teljesülését a csődegyezségi tárgyaláson, és a

¹⁶ 1991. évi XLIX. tv. 17. §

¹⁷ 1991. évi XLIX. tv. 18. §

jegyzőkönyvön kívül esetleg az elektronikus úton tartott tárgyalásról készült felvételt is csatolja a kérelméhez, amelyből megállapítható a bíróság számára - amennyiben ez vitássá válik -, hogy szabályosan folytatták-e le az eljárást, úgy önmagában a távollevők között lefolytatott csődegyezségi tárgyalás (azaz, hogy nem egy légtérben voltak az adós, a hitelezők és a vagyonfelügyelő) nem akadályozza meg a csődegyezés jóváhagyását.” [Csőke Andrea: Járvány idején - avagy hogyan működhet kijárási korlátozások tartama alatt a Csődtörvény? Céghírnök] [9]

Az egyezségi tárgyaláson a hitelezők szavazással döntenek. A tárgyaláson szavazati joggal rendelkezik az a hitelező, aki a törvény által meghatározott 30 napos határidőben bejelentette hitelezői igényét, és a nyilvántartásba-vételi díjat megfizette, valamint követelése elismert vagy nem vitatott követelésként került nyilvántartásba. A vitatott hitelezői igénnyel rendelkezők a tárgyaláson ugyan részt vehetnek, azonban szavazati joggal nem rendelkeznek. A szabályszerű meghívás ellenére személyesen vagy képviselője útján részt nem vevő hitelezőt a nemmel szavazók közé kell számítani. A szavazatok számításánál a hitelezőket minden 50 000 forint elismert vagy nem vitatott követelésként nyilvántartásba vett követelés után egy egész szavazat illeti meg, töredékszavazat érvényesítésének nincs helye. Az 50 000 forint alatti követelések hitelezői egy szavazattal rendelkeznek. A fizetési haladék időtartama alatt keletkezett kamatkövetelést a szavazatszámításnál nem kell figyelembe venni. Továbbá a hitelezői igény nyilvántartásba vételéért fizetett díjat is hitelezői követelésként kell számításba venni. A 12. § (2) bekezdés bc) és bd) pontja szerinti hitelezők szavazatát az említett számítási módnál negyedakkora mértékben kell figyelembe venni, ide nem értve a 12. § (2) bekezdés bc) pontja szerinti azon hitelezőt, amely a csődeljárás alatt legalább az adós jegyzett tőkéjét elérő mértékű, az adós pénzügyi egyensúlyának helyreállítását célzó hitelnyújtással összefüggő részesedés-szerzés révén válik az adós többségi befolyással rendelkező tulajdonosává, vagy olyan gazdálkodó szervezet, amely az adóssal együtt a Ptk. szerinti elismert vagy tényleges vállalatcsoport tagja, és az adósnak a csődeljárás alatt legalább az adós jegyzett tőkéjét elérő mértékű, az adós pénzügyi egyensúlyának helyreállítását célzó kölcsönt vagy hitelt nyújt.¹⁸ [2]

¹⁸ 1991. évi XLIX. tv. 18. §

Az egyezségi tárgyalásról az adós köteles jegyzőkönyvet készíteni, amelynek tartalmaznia kell a meghívott és a megjelent hitelezők névsorát, követelésük besorolását, a hitelezőket az egyes hitelezői osztályokban megillető szavazatok számát, a szavazások eredményét, a hitelezőknek az egyezségi javaslatra vonatkozó észrevételeit, az adós azokra adott válaszait. A hitelezői döntéseket nyílt szavazással kell meghozni. A tárgyaláson részt vevők cégszerű meghatalmazása a jegyzőkönyv mellékletét képezi. Az elektronikus úton résztvevő hitelezők esetében ez úgy valósítható meg, hogy a meghatalmazást bemutatását rögzítő felvételt kell a tárgyalási jegyzőkönyvhöz mellékelni? A jegyzőkönyvet a tárgyaláson megjelent hitelezők által választott két személy és a vagyonfelügyelő hitelesíti.¹⁹ [2]

A hitelezők bármelyik - akár már az első - egyezségi tárgyaláson kinyilváníthatják, hogy az egyezségi javaslatot nem támogatják, a csődegyezés megkötéséhez nem adják meg a törvényben meghatározott arányú hozzájárulást. Ebben az esetben amennyiben az adós az egyezségi javaslat átdolgozását nem vállalja, akkor a tárgyalást lezárja, erről jegyzőkönyvet vesz fel, amit haladéktalanul meg kell küldenie a bíróságnak, továbbá a társaság legfőbb szervének. Az eredménytelen egyezségi tárgyalás azzal a következménnyel jár, hogy a bíróság az eljárást megszünteti és hivatalból megállapítja az adós fizetéseképtelenségét. Ha azonban az adós vállalja az egyezségi javaslat átdolgozását a hitelezők által megszabott határidőben, akkor a moratórium alatt több tárgyalás is tartható. Ebben az esetben célszerű a fizetési haladék meghosszabbításáról határozni, nehogy a társaság kicsússzon a határidőből. Amennyiben azonban az egyezségi javaslatot az első tárgyalást követő bármelyik tárgyalás eredményeként a biztosított és a nem biztosított hitelezői osztályban a szavazati joggal rendelkező hitelezőknek a törvény által meghatározott szavazatszámítás alapján kevesebb mint egynegyede támogatja, az adós az egyezségi javaslat átdolgozására nem jogosult. Ebben az esetben az adós az egyezségi tárgyalásokat lezárja, erről szintén jegyzőkönyvet vesz fel, és azt haladéktalanul megküldi a bíróságnak, továbbá a legfőbb szervének.²⁰ Ez szintén a csődeljárás megszüntetését és az adós fizetéseképtelenségének hivatalból történő megállapítását vonja maga után. Hangsúlyozandó azonban e körben a kialakult bírósági gyakorlat, miszerint az adósnak nem szabad addig szavazásra bocsátania az egyezségi javaslatot,

¹⁹ 1991. évi XLIX. tv. 18. §

²⁰ 1991. évi XLIX. tv. 18. §

ameddig folyamatban van kifogásolási eljárás, amíg el nem dőlt, hogy ki minősül hitelezőnek a csődeljárásban. [2] [3]

3. A csődegyezés

Az egyezés keretében az adós megállapodik a hitelezőkkel az adósság rendezésének feltételeiről, így különösen engedményekről, fizetési könnyítésekről, egyes követelések elengedéséről vagy átvállalásáról, a követelések fejében az adós gazdálkodó szervezetben részesedés szerzéséről, a követelések megfizetéséért való kezességvállalásról és egyéb biztosítékokról, az adós pénzügyi egyensúlyát helyreállító és veszteségcsökkentő programjának elfogadásáról, valamint mind arról, amit az adós fizetőképességének megőrzése vagy helyreállítása érdekében szükségesnek tartanak, ideértve az egyezés időtartamát és végrehajtása ellenőrzésének módját is²¹ [2].

A gyakorlat szerint a gazdálkodó szervezetek csődeljárás lefolytatását két esetben kezdeményeznek. Egyrészt akkor, ha átmenetileg likviditási probléma áll fenn, de a vagyon elegendő a tartozások kiegyenlítésére és a cég tevékenysége nem veszteséges. Ilyenkor a felszámolás elkerülése érdekében - bár az sem jár feltétlenül az adós jogutód nélküli megszüntetésével, ahogy arra korábban utaltunk - jó megoldás a csődeljárás kezdeményezése. Ebben az esetben az egyezés elsősorban adósságelengedésre, fizetési könnyítésre, kezességvállalásra, biztosítékok kikötésére irányul. „Ilyenkor a fizetőképesség helyreállítását vagy megőrzését célzó programnak nincs különösebb jelentősége, hiszen a hitelezők azonnal - vagy belátható időn belül - hozzájutnak a követelésükhöz, s ezt követően kapcsolatuk az adóssal megszűnik (legalábbis az eljárásban részt vett követelésük tekintetében), tehát tulajdonképpen nem is érdekli őket, hogy az adós túléli-e az eljárást (kivéve, ha a további kapcsolat lehetősége érdekében járultak hozzá az egyezéshez). Ez csak azokat érinti, akik tulajdonossá váltak ki nem fizetett követelésük fejében, vagy hosszú távon hiteleznek az adósnak.” A másik eset az, amikor az adósnál nem likviditási problémáról van szó, hanem esetleges veszteséges

²¹ 1991. évi XLIX. tv. 19. §

tevékenységről. Ebben az esetben alapvetővé válik a fizetőképesség helyreállítását célzó program, annak hihetősége és ellenőrizhetősége²² [3].

A csődtörvény egyértelműen meghatározza a csődegyezés feltételeit. E szerint csődegyezés akkor köthető, ha az adós az egyezéshez a Cstv. 18. § (4)-(5) bekezdése szerint szavazati joggal rendelkező hitelezőktől - a biztosított és a nem biztosított hitelezői osztályokban egyaránt - a szavazatok többségét külön-külön megkapta.²³ A csődegyezés tehát az adós és a megfelelő számú támogató hitelező akaratkifejezésével jön létre és kényszeregyezésként kihat az azt nem támogató hitelezőkre.[2]

Az egyezés megkötésénél a jóhiszemű joggyakorlás követelményét kell szem előtt tartani, az egyezés nem tartalmazhat a hitelezők összességére vagy egyes hitelezői csoportokra vonatkozóan nyilvánvalóan és kirívóan előnytelen vagy méltánytalan rendelkezéseket. Ilyennek kell tekinteni különösen, ha az adós vagyonához mérten a hitelezők összessége követeléseinek kielégítési aránya méltánytalanul alacsony mértékű, vagy ha valamely hitelezői csoport követelése más hitelezői csoportnál kirívóan alacsonyabb arányban vagy méltánytalanul hátrányosabb feltételekkel kerül kielégítésre.²⁴ A kielégítés mértéke megítélésénél nem kizárólag azt kell figyelembe venni, hogy az adós milyen százalékos arányú kifizetésre (kielégítésre) tesz javaslatot, hanem a hitelezők egymáshoz viszonyított helyzetének vizsgálatánál azt is mérlegelni kell, hogy a kifizetésekre mikor kerül sor, ahogy azt a Kúria a Gfv.VI.30.102/2022/7. számú döntésében kifejtette. [10]

A megkötött egyezés azokra az egyezéskötésre jogosult hitelezőkre is kiterjed, akik az egyezéshez nem járultak hozzá, vagy szabályszerű értesítésük ellenére az egyezés megkötésében nem vettek részt, továbbá kiterjed azon hitelezőkre is, amelyek vitatott követelésére tartalékot kellett képezni, vagy tartalékképzés helyett biztosítékot kellett számára nyújtani (kényszeregyezés). Az egyezés azonban az említett hitelezőkre vonatkozóan nem állapíthat meg kedvezőtlenebb feltételeket, mint

²² Csőke Andrea: Nagykommentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez

²³ 1991. évi XLIX. tv. 20. §

²⁴ 1991. évi XLIX. tv. 20. §

amelyeket az egyezséghez hozzájáruló hitelezőkre az adott hitelezői osztályban, továbbá a 12. § (2) bekezdés bc)-bd) pontja szerinti hitelezői körben megállapított. A vitatott követelésekre (követelésrészekre) vonatkozóan képzett tartalék terhére a vitatott követelés jogosultjának akkor lehet kifizetést teljesíteni, ha a vitatott követelés jogosultja az adós ellen keresetet indított, és a bírósági eljárás jogerősen lezárult, amelyben a hitelező követelésének jogalapját és összegét a bíróság megállapította, vagy pedig a hitelező közigazgatási úton érvényesítette igényét az adóssal szemben.²⁵ [2]

Az egyezséget írásba kell foglalni. A megállapodásnak tartalmaznia kell az egyezségkötésben részt vett hitelezők felsorolását, hitelezői osztályát, nyilvántartásba vett elismert vagy nem vitatott követelésük összegét, szavazati jogaik számát, az elfogadott adósságrendezési és újjászervezési programot, a végrehajtás és ellenőrzés módját, a teljesítési határidők esetleges módosítását, a hitelezők követeléseinek elengedését vagy átvállalását, illetve mindazt, amit az adós és a hitelezők az adósságállomány rendezése, az adós fizetőképességének helyreállítása vagy megőrzése érdekében szükségesnek tartanak. Tartalmaznia kell továbbá valamennyi hitelező (annak képviselője, kézbesítési megbízottja) nevét és postacímét, hitelezői választmány, hitelezői képviselő esetén azt is megjelölve, hogy melyik hitelezőket képviselik. Az egyezséget a felek (az adós és valamennyi egyezségben részt vevő hitelező), a törvényes képviselőik vagy meghatalmazottaik aláírják, és azt a vagyonfelügyelő - továbbá, ha van hitelezői választmány, akkor a választmány is - ellenjegyzik.²⁶ [2]

4. A csődeljárás befejezetté nyilvánítása, megszüntetése

A csődtörvény nem csupán az egyezségi tárgyalás összehívása, megtartása és az egyezség megkötésének feltételei tekintetében határoz meg eltérést nem engedő szabályokat, de az egyezségi tárgyalás eredményének a bíróság felé történtő bejelentése vonatkozásában is szigorú szabályokat állapít meg, melyek megszegése a csődegyezség jóváhagyása körében értékelendő kérdések.

²⁵ 1991. évi XLIX. tv. 20. §

²⁶ 1991. évi XLIX. tv. 21. §

A csődegyezségi tárgyalás eredményét 5 munkanapon belül - meghosszabbított fizetési haladék esetén pedig legkésőbb annak lejártát 45 nappal megelőzően - köteles az adós vezetője a bíróságnak bejelenteni, illetve egyezség esetében az egyezségi megállapodást, továbbá a jegyzőkönyveket, megállapodásokat, nyilatkozatokat is köteles mellékelni. E kötelezettség késedelme vagy elmulasztása esetén a bíróság pénzbírsággal sújtja, melynek összege 100 000 forinttól 500 000 forintig terjed. Az egyezség jóváhagyása tárgyában a bíróság a beérkezéstől számított 15 munkanapon belül dönt, melynek során a kérelmet egy alkalommal 3 munkanapos határidővel hiánypótlásra visszaadhatja.²⁷ [2] Mivel a hiánypótlási határidő elmulasztása jogvesztő, ez azzal a következménnyel jár, hogy az adós elveszíti a hiánypótlás lehetőségét, így a bíróság a csődeljárást megszünteti és az ezt követő felszámolási eljárásban hivatalból megállapítja az adós fizetéseképtelenségét. A hiánypótlási felhívás ahogy azt a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2014. május 21-23-ai Országos Tanácskozásának 21. állásfoglalása tartalmazza csak az alaki hiányosságok pótlására szólhat, tartalmi hiányok pótlására nem hívható fel az adós, mert ehhez új egyezségi tárgyalást kellene tartani, amire a rövid határidők nem adnak lehetőséget. A hiány alaki és tartalmi jellegének elhatárolása azonban tényállásfüggő. [11]

Amennyiben az egyezség megfelel a jogszabályokban foglaltaknak, a bíróság azt végzéssel jóváhagyja, és a csődeljárást befejezetté nyilvánítja. A fizetési haladék az egyezséget jóváhagyó jogerős végzés Céglőnyben történő közzététele időpontjában szűnik meg. A végzéssel szemben 8 munkanapon belül lehet fellebbezéssel élni, mely határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye, ahogy perújításnak sem. Abban az esetben pedig, ha az adós ellen az ideiglenes moratórium előtt végrehajtást rendeltek el, az adós ellen folyamatban lévő, pénzkövetelések végrehajtása iránti eljárások a csődegyezségben foglaltak teljesítéséig, a csődegyezségben foglalt teljesítési határidő leteltéig szünetelnek, kivéve a 11. § (1) bekezdés szerinti követeléseket.²⁸ [2]

²⁷ 1991. évi XLIX. tv. 21/A. §

²⁸ 1991. évi XLIX. tv. 21/A. §

Ha azonban az egyezség nem jött létre, vagy az a jogszabályokban foglaltaknak nem felel meg, a bíróság a csődeljárást megszünteti, ezt követően felszámolási eljárásban az adós fizetéseképtelenségét hivatalból állapítja meg és elrendeli az adós felszámolását. A fizetési haladékokat ilyenkor a bíróság meghosszabbítja a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételi napját követő második munkanap 0 óráig. A vagyonfelügyelő kirendelése pedig - az ideiglenes vagyonfelügyelőre vonatkozó jogosítványokkal és díjazással - a felszámoló tevékenységének megkezdéséig meghosszabbodik. A csődeljárást megszüntető végzéssel szemben szintén 8 munkanapos határidővel lehetőség van fellebbezéssel élni, mely határidő jogvesztő. A bíróság ez esetben is intézkedik az eljárást megszüntető végzésnek - annak jogerőre emelkedésekor haladéktalanul - a Céglőnyben történő közzététele iránt.²⁹ [2]

Összegzés

Bár az önmagát megmenteni szándékozó, a gazdasági életben való részvételét komolyan vevő és csupán átmenetileg fizetéseképtelen helyzetben lévő gazdálkodó szervezetek számára egy csődeljárás lefolytatása nagyon előnyös lehet, azonban a gyakorlati mutatók alapján megállapítható, hogy ennek lehetőségével az adósok csupán ritkán élnek. Vélelmezhetően ez annak tudható be, hogy a hétköznapi életben - ahogy arra a bevezetőben utaltunk - összemosódik a két jogintézmény (a csőd- és a felszámolási eljárás) fogalma, a mindennapokban nem tisztázott, hogy a két eljárás merőben más céllal indul és arra eltérő eljárási szabályok vonatkoznak. Bízunk azonban abban, hogy e rövid ismertetővel rá tudtunk világítani a csődeljárás lényegére, annak eljárási szabályaira, melyek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a csak átmeneti pénzügyi zavarral küzdő gazdálkodó szervezetek bátrabban éljenek ezzel a lehetőséggel annak érdekében, hogy fennmaradjanak, tovább folytassák működésüket a gazdasági partnereik (hitelezőik) legnagyobb örömére.

²⁹ 1991. évi XLIX. tv. 21/B., 21/C. §

Irodalomjegyzék:

- a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (továbbiakban: Ctv)
- A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.)
- Csőke Andrea: Nagykomentár a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez
- Fővárosi Ítéltábla 12.Cspkf.43.926/2022/5.
- Kúria a Gfv.VI.30.244/2022/312.
- Fővárosi Ítéltábla 12.Cspkhf.43.986/2022/2.
- Kúria a Gfv.X.30.127/2012/9.
- Kúria a Gfv.VII.30.311/2015/5.
- Céghírnök: Csőke Andrea: Járvány idején - avagy hogyan működhet kijárási korlátozások tartama alatt a Csődtörvény?
- Kúria Gfv.VI.30.102/2022/7.
- Civilisztikai Kollégiumvezetők 2014. május 21-23-ai Országos Tanácskozásának állásfoglalása